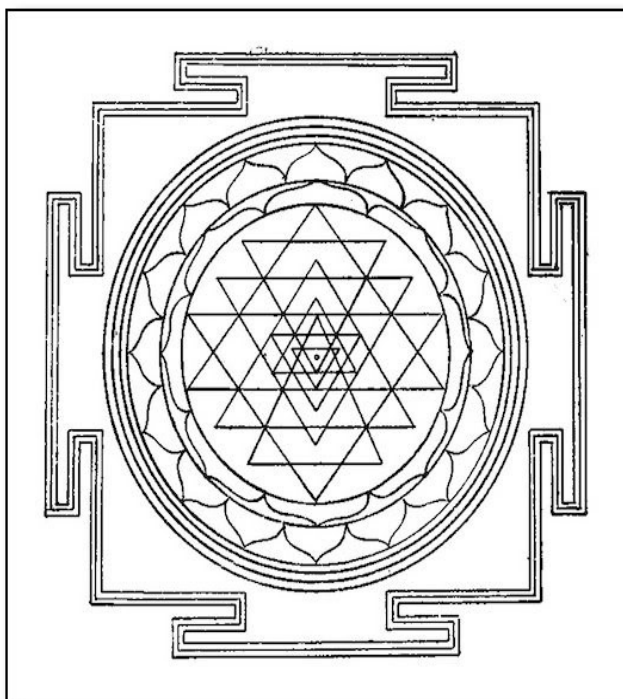

Paramārthasāra

(„Előszó”) Yogarāja (Kṣemarāja tanítványa) bevezetése

1. Menedékem veszem Śambhu-ban, Benned egyedül, ki a Leghatalmasabb Vagy, ki az áthatolhatatlan sötétségen (Māyā) túl vagy, Aki Egy, kezdet nélkül, ki a szívekben nyugszol számtalan formában, Ki Vagy mindennek nyughelye és Ki minden teremtett dologban létezel, legyen az élő vagy halott.
2. Megőrlítve a fájdalom kereke által, ami a méhben szunnyadva kezdődik és a halállal ér véget, a tanítvány megkérdezte a Tiszteletreméltó Ādhāra-t a Végső Valóságról -vagy Végső Célről-
3. A Guru – Ādhāra- beszélt neki a Végső Valóság esszenciájáról, az Ādhārakārikā alapján – ami végül Paramārthasāra (A Végső Valóság Esszenciája) néven ismert-. Abhinavagupta elmondta ezen aforizmákat Śiva doktrínájának nézőpontja szerint.

A Teljes Paramārthasāra Abhinavagupta-tól

4. Az Ő (Śiva) Erejében (Śakti) rejlő Ragyogás és Pompa bősége okán négy tojás (burok) csoportja nyilvánul meg az Úr (Akarata) által: Śakti, Māyā, Prakṛti és Pṛthvī
5. Ebben - a négy tojásból álló csoportban - az univerzum, ami világok, érzékszervek és testek szüntelen, ám változatos formája, létezik. Ebben az univerzumban Śiva egyedül ölti a korlátolt individuum állapotát testet-öltött létezőként, s Ő az Élvező (szemlélő)
6. Miképp egy tiszta kristály ölti a számtalan szín formáját (amikor fény éri és a kristály megtöri azt), úgy az Úr szintén felölti az istenek, emberek, állatok és fák alakját, aspektusát.
7. Miképp a hold képe mozog a hullámzó víz felszínén, de nem mozog, ha az csendes (a víz felszíne), úgy az Én, a Nagy Mester is így tesz a testből, érzékszervekből és világokból álló csoport tekintetében.
8. Miképp a föld láthatatlan árnyéka láthatóvá válik a hold korongján, úgy a Mindig Jelenlévő Én láthatóvá lesz, az intellektus tükreben, az érzékszervek által.
9. Miképp egy arc látszik a piszoktól mentes (tiszta) tükörben, ugyanúgy a Csodálatos Úr látszik az intellektus princípiumában (buddhitattva), mely kristálytiszta lett az Ő Kegyelme által.
10. Az univerzum, melynek természete harminchat rétű - 36 tattva-ból áll - látszik a Legmagasabb Princípiumban, Kinek Természete a Ragyogás, a Teljesség, A Legnagyobb Gyönyör, s Ki Önmagában Nyugszik,
11. Ki csordultig tele van az Akarat Tudatosságával, Végtelen Erővel, Aki Szabad minden gondolattól, Tiszta, Békés, s Ki mentes megnyilvánulástól és visszavonástól.
12. Miképp egy város, egy falu képe tükröződik a tükörben, bár nem különbözik attól (a tükörtől), egyenként különbözőnek látszanak (egy város, egy falu...) és különbözőnek látszanak a tükörtől is.
13. Hasonlóképpen ez az univerzum, bár nem különbözik Paramabhairava Végtelenül Tiszta Tudatosságától, úgy látszik, mintha különbözne Tőle.
14. Az Ő öt Erejének osztályán keresztül (Ő-Paramaśiva) megnyilvánítja a tattva-k állapotát, mely Śiva-ból, Śakti-ből, Sadāśiva-ból, Īśvara-ból és Sadvidyā-ból áll.
15. A Nagy Úr Szabadsága ez, ami a Legfelsőbb és képes kiárasztani azt, amit meghaladni nehéz, Māyāśakti-t, vagy Śiva, Én-elfedő Erejét.
16. Māyā uralkodása és irányítása miatt, a Tiszta Tudatosság - Az Úr Śiva -, Puruṣa-vá lesz (tattva 12), korlátolt individuummá, mely a Mala-kkal vagy Tisztátalanságokkal van felvértezve, ezért teljesen kötötté válik Kalā, Vidyā, Rāga, Kāla és Niyati által.

17. Ezek az individuum hat belső burkának nevezett kötelékei, mely az öt sugallat: „most!”, „csak valamit”, „csak ezt”, „teljesen!”, „én tudom”, Māyā-val együtt. (=> az öt burok + Māyātattva)
18. A hat burok csoportja olyan, mint a rizsszemen nyugvó korpa, héj, mely elkülönül a szemtől, ám egynek látszik azzal. De e hatos csoport teljesen megtisztul az Egyesülés vagy Yoga által, mely Śiva útja felé tekint.
19. A Prakṛti kizárólag örömből (sukha), bánatból (duḥkha) és káprázatból (moha) áll. Ebből (a Prakṛti-ből) pedig a belső pszichikus szervek, amik a Buddhī –intellektus-, Manas – elme- és Ahankāra –egó-, fokozatosan létrejönnek, s meghatározott felfogást [szilárd vélemény], a gondolkodás folyamatát, és az „enyém” képzetét szülik.
20. A hallás ereje, a tapintás érzetének ereje, a látás ereje, az ízlelés ereje és a szaglás ereje, nem más, mint a Felfogás, Tapasztalás öt Ereje, melynek tárgyai a hang, stb. Emellett a beszéd ereje, a fogás ereje, a helyváltoztatás ereje, az ürités ereje és a szexuális aktivitás és megkönnyebbülés ereje alkotja a Cselekvés öt Erejét. (jñānindriya-k és karmendriya-k).
21. Ezek tárgyai és aktivitásai finomak és mentesek a különbözőségtől. Ez a Tanmātra-k ötös csoportja. Hang, Érintés érzete, Forma vagy Szín, Íz és Szag.
22. Ezek keveredéséből, a durva elemek, avagy az aktivitás terepe (az individuum számára) jön létre, mely szintén ötös csoport. Úgy, mint Éter, Levegő, Tűz, Víz és Föld.
23. Ez a Prakṛti-hez tartozó kiáradás (tattva-k) a Pṛthvī vagy Föld elemmel ér véget, s befedi az Abszolút Szabadság Tudatosságát, a fizikai test fátylával, miképp a korpa befedi a pici rizsszemet.
24. Az Én ekkor három kötelékkal takartatik le: (1) A tisztátalanság, ami a Legfőbb kötelék (āṇavamala), (2), a finom kötelék, mely Māyā-ból, stb (māyīyamala). áll és a (3) durva vagy külső test (kārmamala).
25. Az Én, bár Egy, a tudatlanság sötétségével való kapcsolata útján, az Ő Saját Esszenciális Természetét, szubjektumok és objektumok sokaságának formájában látja.
26. Miképp a cukornád leve, a nyerscukor, a finomított cukor, a melasz, a kandírozott cukor, stb. csupán a cukornád levének különböző formája, úgy minden változatos (tapasztalható) forma (íz, szag, egó, elme, stb.) csupán Śambhu, a Legfelsőbb Én egy-egy alakja.

27. Azok a megállapítások, mint: „A Tudatosság egy folyam”, „A belül lakó”, „az életerő (prāṇa), „Kinek Teste a makrokozmosz, „Az Univerzális” és „az Individuum-ok”... csupán empirikus diskurzus eredménye – mentális szülemény –, semmi egyéb. Ezek valójában nem léteznek.
28. Egy kígyó nem létezik a kötélben, mégis halálra rémülnek tőle – kígyónak nézik azt-. A zavarodottság nagy erejét nem ismerik fel.
29. Miképp a: mit kell tenni, mit nem kell tenni, mennyország, pokol, születés, halál, öröm, fájdalom vagy a kasztok, az életszakaszok egyvelege bár nem létezik az Énben, mégis megjelenik, hogy zavarodottságot szüljön.
30. Ez a sötétség, mely szubjektumok és objektumok alakjaként nyilvánul meg, hibás koncepcióvá (érveléssé) válik a nem-Énnel kapcsolatban, ennek ellenére ezen entitások nem különböznek az Én-től.
31. Ez a sötétség, abból a sötétségből ébred, melyben az a gondolat támad, hogy a nem-Én -pl.: test, életerő, stb- az Én,. Olyan szerencsétlenség ez, mint pattanás az arcon.
32. A fizikai testtel, az életerővel való önazonosítás folyamata által, a(z) (hibás) intellektuális tudás és a tér kiterjedése által, a korlátolt individuum bámulatosan fedi be saját magát, ahogy a pók teszi ezt saját hálójával.
33. A Legfőbb Śiva kitekeri (felfedi) Saját Magát az Én Ragyogó Tudásának csodálatos megnyilvánulására irányuló folyamatos koncentrációjával. Hasonlóképpen megjeleníti a kötöttség és felszabadulás csodálatos Játékát (miképp betekeri [elfedi] és kitekeri [felfedi] magát.
34. (Az univerzum) megnyilvánítása, fenntartása és visszavonása, úgy, mint ébrenlét, álom és mély-alvás, Benne létezik, a Negyedikben (Turya-ban), de Ő nincs fedve ezek által.
35. Az ébrenlét neve „viśva” --univerzum--, a megkülönböztetés miatt; az álom úgy ismerszik, mint fény és, mi fényből van, mert a fény itt emelkedettebb állapotban van jelen; a mély-alvás úgy ismerszik, mint „intelligencia”, a benne lévő masszív tudás (elfedés ereje) miatt; és végül a Turya vagy a Negyedik, ami más, mint az előző –túl van a mély-alváson--, melyben szintén hatalmas Tudás van jelen.
36. Miképp a tiszta égbolt nem szennyezett felhők, füst vagy por által, úgy a Legfelsőbbet sem érinti Māyā módosulása.
37. Bár az egyik edény belseje teljesen poros, egy másiké nem az. Ugyanez a helyzet a korlátolt létezőkkel, kik az öröm és bánat kettősségével fedettek.

38. Amikor az érzékszervek nyugodtak, Ő is mintha nyugodt lenne, mikor örülnek, Ő is örül, mikor zavarodottak, Ő is zavarodott. Mindazonáltal a Szerencsés (Śiva) valójában nem ilyen.
39. Ha csak egyszer feloldódik annak megnyilvánulása, mely miatt a nem-Én (test, elme, stb) Én-nek tekintetik, a Legfőbb Én maradéktalanul eltörli ezt a képzetet.
40. Így, az ellentétpár zavarának teljes feloldása után, soha nem jelenik meg mentális aktivitás azzal kapcsolatban, hogy bármit is tennie kell a Legfőbb Yogī-nak, aki elérte a Célt.
41. Pṛthivī, Prakṛti és Māyā..e hármas csoport, mely az objektumok (tapasztalhatók) formájában voltak jelen, a Nem-duális Én-en (Az Úr Śiva) való kontempláció ereje által, csupán annak maradéka lesz, hogy csak az Én létezik. [E három sem más, mint az Én].
42. Egy öv, egy fülbevaló, egy karkötő...(melyek aranyból vannak)...a dualitás meghaladása által nem lesz egyéb, csupán arany [nem pedig öv, karkötő..stb]. Így amikor a dualitás (az univerzummal kapcsolatosan) meghaladásra kerül, minden csupán az Egyetlen Létezőként látszik.
43. E Brahma, (aki) a Legfelsőbb, Tiszta, Nyugodt, Nem-duális, Homogén, Teljes, Halhatatlan és Valódi, Śakti-n vagy Az Erőn nyugszik, kinek Természete a Ragyogás.
44. Bár, amit nem érint az, minek természete a Ragyogás, a :”ez vágyott”, „ez ismert”, „ez elvégeztetett” formájában, az olyanná válik, mint a virág, az égbolton. [nem létezik].
45. Az Egész az Istenek Istene által árasztatott ki, a Legfelsőbb Úrba, akinek neve Śiva, aki a Legmagasabb Valóság, s megnyilvánult az Erők Szigonya. –Akarat, Tudás és Cselekvés--
46. És újra, e három csodálatos tojás megnyilvánul (A Legfőbb Śiva által) kívül, az Ő öt erejének kiterjedése által, azért, hogy Önmagát kívül tapasztalja.
47. Így, Isten, akinek Természete Tiszta, játékosan irányítja és hajtja a gépet, mely az Erők Csoportja, megmarad „aham” vagy „Én” formájában, az erők csoportjának Vezetőjeként
48. Az univerzum egyedül Bennem nyilvánul meg, mint egy edény, amikor a tiszta tükörben látszik. Minden Belőlem árad ki, mint a számtalan álom, mely az alvásból táruul fel.
49. Én Magam birtoklom az univerzum formáját, legyen az a test természete kezekkel, lábakkal, stb. Én Magam vagyok mindenben, mint Śakti, kinek Lényege a Ragyogás, minden entitással kapcsolatosan.

50. Habár test és érzékek nélküli Vagyok, Én látok, hallok, szagolok. Nem cselekszem, mégis Én teremtem a sokrétű és csodálatos érvelést, melyek a Siddhāntāgama-kban vannak [összességében tantrikus szövegek]. Alternatív fordítás az utolsó szakaszra: „A változatos és csodálatos doktrínákat (siddhānta), kinyilvánított szövegeket (āgama), és érveléseket (tarka vagy logikai rendszer).
51. Így, mikor a duális gondolatok megszűnnek, (a Nagy Yogī,) felülemelkedik a megtévesztő Māyā-n, s feloldódik Brahma-ban (Śiva), mint víz a vízben, vagy tej, a tejben.
52. Hasonlóképp, amikor minden tattva eléri az Önazonosítást Śiva-val, a kontempláción keresztül, miféle bánat és káprázat szállhat reá arra, aki mindent Brahma-nak lát?
53. A tettek gyümölcsének forrása, -akár jó, akár rossz-, a hibás tudással való társulásból fakad. Bármilyen társulás a hibás tudással, kedvezőtlen, mint a társulás egy tolvajjal olyan ember számára, aki maga nem az.
54. A zavarodott létezők, akik ezen a világon a tudatlanságot szolgálják, mely világi gyakorlatokból, tettekből áll – földi, ostoba viselkedés szüntelen a :”mit kell tennem”, „mit nem kell tennem”, „mi után rohanjak” „születés és halál” kényszereinek börtönébe vannak zárva
55. Még a mentális benyomások is melyek a „mit tegyek”, „mit ne tegyek” képzetén alapszanak, s melyek felhalmozódnak a tudatlanság ideje alatt, egyszerűen eltűnnek a Tiszta Tudás Fényének hatására, mint a libatoll, mely hosszú ideje halmozódik fel (s azonnal hamuvá lesz az égető tűz hatására)
56. A Tudás elérésekor a korábbi tettek benyomásai nem teremnek gyümölcsöt többé. Hogyan születhetne hát újra az ilyen (Yogī)? (Az ilyen Yogī) Akiben a kötelékkel való kapcsolat (a születés tekintetében) megszűnt, úgy fénylik, akár a Nap, kinek Esszenciája Śiva, kit saját sugárai világítanak meg.
57. Mint a gabona vagy mag, mikor elválasztják héjától, korpájától, nem terem többé, úgy az Én, amikor teljesen szabad az Āṇavamala, Māyīyamala és Kārmamala kötelékétől, nem terem több újjászületést. Nincs kétség efelől.
58. Aki ismeri saját Én-jét, nem fél senkitől, mert minden az Ő Én-jének formája, s nem bánthatja senki, hiszen a Legmagasabb Valóságban nem létezik a megszűnés állapota.
59. A Nagy Úr Állapotában, az „ÉN” formájában, melyet a drágakövek sokasága tár fel...ami a Legmagasabb Igazság, s mely a Szív (Abszolút Szabadság) jól elrejtett kincstárában rejlik, miféle szegénység létezhetne? (S ha létezne is szegénység)..mi más lehetne az? (Mint Én)

60. A Felszabadulásban nincs sem hely, sem vándorlás máshová. A Felszabadulás nem más, mint az Én Saját Erejének megnyilvánulása, mely átszúrja a tudatlanság csomóját.
61. Aki átszúrta a tudatlanság csomóját, s kiben a kétség és bánat megszűnt, s kiben a zavarodottság nem kap figyelmet, s kinek erény és bűn nem létezik, az felszabadult, úgy, hogy kapcsolatban marad a fizikai testével – individuális formájával--.
62. Miképp egy szem gabona megég a tűzben, s nem képes többé teremni, hasonlóan a karma – a tettek benyomásai--, mit a Tudás Tüze felégetett, nem lehet újabb születés forrása.
63. A test elpusztulásakor, a Tudatosság Ereje az, ami képes a korlátoltság állapotának felöltésével azzá lenni – új születést generálni [de nem a karma]. Ekkor a jövőbeni test formája olyan lesz, mely a korábbi karma-nak vagy tetteknek megfelel, melyeket a limitált intellektus generált. [azzá lesz, aminek magát hiszi a test elhagyásának pillanatában]
64. Ha valaki ráébred, hogy valódi Én-je Śiva, aki Tiszta Tudatosság, akit mala-k nem kötnek, Aki a Tudó és Tevő, Aki minden felett áll, Mindent átható, Kinek Formája (Természete) a Ragyogás, Ki sohasem süllyed vagy emelkedik, Kinek döntése és Vágyai mindig teljesülnek, Aki Szabad minden iránytól –tértől–időtől, formációtól, Aki mozdíthatatlan (állandó), Halhatatlan, Aki a Szabad Úr, Aki Tökéletesen Teljes,
65. Aki a megnyilvánítója és visszavonója az erők csoportjainak (śakti-nak), Aki a legtehetségesebb Szerzője minden tettnek és előírásnak (univerzális törvénynek), és így tovább, akkor hogyan lehetne ő egy születésről születésre vándorló létező?
66. Kinek ilyen Minden-átható Természete van, miért és hova születne újjá?
67. A stabil meggyőződés útján, miszerint „Ez nem az enyém, hanem az Övé –az Úré– „ nem jöhet létre tett-alapú gyümölcs ezen a világon. Ez az érvelés bizonyítja, hogy a tettek nem hoznak gyümölcsöt, ha az Én Ismerője stabil.
68. Hasonlóképp, a Felébredett (aki olyan, mint a tűz, melyet hamu fedett, de újjáélesztették) a kontempláció szelével feljárnál minden téves elképzelést az Én Briliáns Fényébe...Maga is Fénnyé lesz.
69. A Békés, aki megeszik mindent, aki testére borít bármit, s ki bárhol is él, mindig minden lény Én-je marad, s teljesen szabaddá válik, miközben idejét azzal tölti, hogy Kegyelmet adjon másoknak.
70. A Legmagasabb Valóság ismerője végezhet százezer ló áldozatot vagy százezer papgyilkosságot, Ő makulátlan marad és soha nem érintik tetteinek jó és rossz gyümölcsei.

71. Kerüli az önteltséget, annak örömét, hogy megszerezzen valamit, ami korábban nem volt meg, haragot, szexuális vágyat, csalódást, félelemet, fősვნყséget, káprázatot, olyan, aki megszabadult a Vaṣaṭ kiáltásától (papok szokása rituális kántálás közben), aki bármerre mozog, mintha mozdulatlan, közönyös lenne, aki nem beszél és nem intelligens.
72. Ezek a jellemzők: az önteltség, birtoklási öröm.. mind a kettősség zavarodottságából származnak. Aki birtokolja a Tudást, Kinek Esszenciája a Legfőbb non-dualizmus, hogyan lehetne érintett ezek által?
73. Az ő esetében nincs semmi, amit dicsőíteni kellene vagy áldozatokkal imádni, melyek tőle különböznek, s nem elégítik ki himnuszok, stb. Ezért a Felszabadult mentes minden hamistól és „vaṣaṭ”-tól.
74. Az Ő teste vagy másé..csordultig tele van a harminchat tattva-val és ablakokkal, melyeket érzékeként nyit és zár saját testén belül, s még egy külső tárgy, mint egy edény, stb (A Tiszta Tudatosságban nyugodván) nem más számára, mint saját temploma.
75. És saját testének templomában (Az Én Ismerője) tovább imádjá az Istent, kinek neve Śiva, vagy a Legfőbb Én vagy a Nagy Bhairava, kit szüntelen Saját Ereje kísér. Ő imádjá Őt bármivel, mert minden teljesen tiszta (számára), hiszen végig Önmagában Nyugszik.
76. Az Én Ismerőjének esetében, aki felajánlja a dualitás magvainak hatalmas kupacát, mely belső és külső mentális képzelgésből áll, a Tiszta Tudatosság Ragyogó Tüzébe...a „homa” – tűzáldozat- törekvés nélküli (automatikus).
77. Meditációja nem csökken – sohasem szűnik meg-, mert a Szerencsés – A Nagy Ūr-kiárasztja a formákat, melyek változatosak. Ez a meditáció, melyben minden a Tiszta Tudatosság vásznán jelenik meg az elme által, melyet a Legmagasabb Igazság alkot.
78. Az Én Ismerője (A Nagy Yogī) az, ki a világokat teremti, a tattva-k sorrendjét teremti, s az Erők Csoportját (Antaḥkaraṇa, Bahiṣkaraṇa) körkörös mozgásban tartja (mint szemek a füzéren) a belső Tudatosságban. Ez az Ő Mantra-recitációja (japaḥ)
79. Az Én Ismerője mindent, amit lát, nyugalommal és pártatlansággal kezel, s úgy ítéli Önmagát, hogy az csupán a Tiszta Tudatosság, mely nyugszik és fénylik az univerzumnak nevezett temetőben, s amit egy csontváz jelöl, fizikai testének formájában, s a legjobb italt issza (objektív megnyilvánulást), melyet a koponya tartalmaz, amit kezében tart – az érzékeinek Istennőiben – ami csordultig tele van e Legjobb Nektárral (itallal), mely az univerzumban létezik.
80. Ez a tett az Ő fogadalma, melyet nagyon nehéz és nagyon könnyű felismerni

81. E realizáció után Ő, aki a Legnagyobb Valódi Úrként ismert, s mentes születéstől és haláltól, (a Yogī – Az Én Ismerője), Aki elérte a létezés Végső Célját, megmarad (a fizikai testében), ahogy szeretne, a Szemlélő Állapotának megnyilvánulásaként.
82. Aki ismeri mindennek Én-jét, kit úgy hívnak, a Mindent-Átható, ki porrá zúzta a dualitás végtelenségét, s kinek Legfőbb Gyönyöre utolérhetetlen, azonos Vele.
83. Aki figyelmen kívül hagyja a bánatot és testét akár egy szenthelyen hagyja el, akár egy kaszton kívüli otthonában, akár elveszíti emlékeit (e pillanatban), miközben elérte a Felszabadulást ezzel egy időben, az Én Tudásának megszerzésével, eléri a Teljes Felszabadulást – izolációt – (a halál pillanatában).
84. Zarándokhelyek meglátogatása, érdemek szerzésének reményében, miközben a halál egy kaszton kívüli otthonában ér, a pokolba vezet. De az érdem, nem-érdem néven ismert szennyeződés érintésének hiányában mi történik? – Mi értelmese zarándokhelyet látogatni vagy nem kaszton kívüli otthonában meghalni azért, hogy ne kerülj pokolba, stb. ?
85. A rizsszem visszaillesztése saját, korábban leválasztott héjába, nem eredményez azonosságot, nem lesz újra egy a kettő, mint korábban.
86. Hasonlóképpen, a (Az Én Ismerőjének) Tiszta Tudatossága, ha elkülönült a burkok csoportjától (Āṇavamala, stb.), annak ellenére, hogy a Tiszta Tudatosság megmarad a burkok csoportjában (mely testet alkot és ideiglenesen fent is tartja azt), a korábban felgyülemlett benyomások miatt, mégis teljes felszabadult és érintetlen marad azoktól.
87. Habár egy drágakő, melynek tökéletességét a legjobb tudású ékszerész csiszolta, sötétnek látszik, a limitáló kondíció miatt, ami egy ékszerdobozként jelenik meg, mindazonáltal tökéletes és teljesen átlátszó lesz, amikor a korlátozó tényezőtől, a doboztól megszabadul (ha kiveszed, Ragyog).
88. Ekképpen, a Tudás, mely tökéletesen Tiszta lesz, ha a Valódi Guru adta át, amikor megszabadul a korlátozó tényezőtől, melynek neve fizikai test. –amikor a test elhull a halál pillanatában--, s minden egyéb korlátozó kondíciótól mentes lesz és végül Śiva-ként Ragyog. (A Guru szava Felszabadít a halál pillanatában, ha addig nem érted volna el.)
89. A szövegek hatása és a szüntelen hit által, stb. a személy, aki korábban elérte azt, amiért áhítozott, a halál pillanata után vagy a mennyekbe vagy a pokolba, ha más emberi formába kerül. (Oda kerül, ahova halála előtt elhitte, hogy kerülni fog. Ha nem tudja, nem hiszi, hogy Ő Śiva, akkor nem szabadul fel. Ezért fontos és kizárólag fontos a Guru szava. Minden más csak képzelgés.)
90. Az utolsó pillanat táplálja, segíti az erényes vagy bűnös állapotot („jövőt”) és okává válik saját végzetének azokban, akiket Māyā káprázata fed.

91. De az utolsó pillanat nem lehet oka semmiféle végzetnek azoknál, akik az Én Ismerői. Azok, akik a halál pillanata előtt a Tudás áldását kapták, legyen akár háziállat, madár, hüllő, stb, ha ismerik saját állapotukat, miszerint Ők a Saját Én-jük, a haláluk pillanatában elérik ezt az állapotot.
92. Ezért az individuum, aki testben van, az maga a menny vagy a pokol. Ha a fizikai test megszűnik, az individuum kapcsolatba kerül egy új fizikai testtel, olyannal, ami megfelel a kvalitásának. Hasonlóképpen, abban a pillanatban, amikor a Tudás Felragyog, Saját Én-je megjelenik előtte. Ezután az ÉN állandó tapasztalata megmarad, mint az individuum esszenciális Én-je, s amint a fizikai test elhull, Ő megmarad annak Aki és soha nem fedi be többé semmi (nem kap új testet).
93. A tizenhárom érzékszerv csoportjának végső pusztulása, memóriavesztés, dadogás (zihálás), légzégörcs, ízületi, csontsérülés vagy egyéb betegségek, mint láz, vérhas, stb. alkotják a halál fájdalmát, melyek a testhez kapcsolódó benyomásokból származnak.
94. Hogyan lehetséges, hogy ezek a fájdalmak ne jelenjenek meg a halál pillanatában, amikor van kapcsolat a fizikai testtel?
95. Az Én Ismerője, még ha Māyā és a fizikai test hatása aktív a halál pillanatában, nem zavarhatja meg a Végső Valóságot, mely az ő Saját Én-je. (Az Én Ismerőjének nem számítanak az esetleges halál fájdalmak, akkor is Felszabadul).
96. Amikor (egy személy, akinek ez az utolsó születése) megkapja a Legmagasabb Valóság útját a Guru-ja szájából, akkor a rendkívül erős Kegyelem keresztül azonnal és maradéktalanul Śiva-vá válik.
97. Aki (nem érte el a Tökéletes Tudást, a gyenge Kegyelem miatt, az) fokozatosan, szintről, szintre realizálja Természetét, mely mindent áthat, miután elérte a Legfelsőbb Princípiumot (amennyire élőként lehetséges) a Teljes Önazonosítás Śiva-val csak a végén történik meg (a test elhullásának pillanatában). [A Teljes Realizáció csak test nélkül lehetséges].
98. Aki viszont félúton megáll (bizonyos akadályok miatt) és nem éri el a Végső Valóság Folyamát vagy, ha bár elméje buzgó, hogy elérje a Végső Állapotot, ám a halál megtörténik praxisának közepén, (akkor mindkét esetben) úgynevezett „Yoga-ból kiesett” lesz a kinyilvánított szövegek szerint.
99. Ha fizikai teste meghal, akkor a világok urává válik, melyben csodálatos élvezeteket lel. (Ha ezek az élvezetek véget érnek és) felélednek az összegyűlt benyomások, melyek a korábbi, fokozatos praxisból származnak), az ilyen személy új születést kap (és könnyedén emelkedik abba az állapotba, amit elért korábbi életében és végül , amint fizikai teste elhull) Śiva-vá válik.

100. Még ha a Végső Valóság ösvényét járta is egy törekvő, de nem érte el a helyes egyesülést (Saját Én-jével), (ez a Yoga-ból kiesett) az Istenek világába kerül, ahol számtalan élvezet várja, ahol elméje csordultig tele lesz örömmel és boldogsággal nagyon hosszú ideig.
101. Akárcsak egy uralkodót imád minden ember a birodalmában, úgy aki kiesett a Yoga-ból, azt az Istenek imádják így a mennyei világokban.
102. Miután nagyon hosszú időt eltöltött (a Yoga-ból kiesett individuum az Istenek mennyei világában), újra az emberi kondíció állapotába születik, majd Yoga-t gyakorolj és eléri a Halhatatlanság Isteni Nektárját, ahonnan soha többé nem tér vissza.
103. Mindazonáltal, bárki, aki teljes odaadással fordul e csodálatos ösvény felé, egygé válik Śiva-val. E tekintetben, óriási törekvés szükséges, bármilyen lehetséges módszerrel vagy módon, hogy a Legmagasabb Valóság vagy a Legfőbb Cél elérhessen.
104. Aki e Legfelsőbb Brahma-n meditál, s kiben az Ő Természetéről Abhinavagupta kifejtése dobog (a Tiszteletreméltó Paramārthasāra formájában), annak Śiva Állapota hamar kihajt szívében.
105. E rendkívül titkos esszenciája minden szövegnek, százöt stanzában foglaltatott össze, Āryā versmértékben, általam, Abhinavagupta által, Aki Śiva lábának emlékében fénylik.

Ez a vége a Paramārthasāra-nak – mely a Legmagasabb Valóság vagy Végső Cél Esszenciája--, s melyet Abhinavagupta, a tiszteletreméltó Mester és a Nagy Úr Nagy Híve komponált.

